

IPA Program 2014 Evropske Unije za Crnu Goru

Podrška procjeni makroekonomskog uticaja strukturnih reformi
Ugovor Br. IPA/2017/384-908

Projekat je
finansiran od
strane Evropske
Unije

MODELIRANJE PROCJENE UTICAJA I PRAKSA EU, CRNOGORSKI MAKROEKONOMETRIJSKI MODEL ZA PROGNOZIRANJE I PROCJENU UTICAJA, ERP NETO EFEKTI, OBLIKOVANJE POLITIKE NA TEMELJU ČINJENICA

12 JUL 2018

RALITSA SIMEONOVA-GANEVA

Sadržaj

- Evaluacija uticaja, ciljevi projekta i ostvareni rezultati
- Crnogorski makroekonometrijski model (Montenegro Macroeconometric Model - MMM) za prognoziranje i procjenu uticaja
- PER neto efekti
- Oblikovanje politike na temelju činjenica i primjena MMM

Evaluacija uticaja, ciljevi projekta i ostvareni rezultati

Evaluacija uticaja: mjerenje neto efekata

- Strukturne reforme su kreirane da promijene ishod
- Ključno pitanje javne politike
 - *Da li su ciljane promjene zaista realizovane?*
- Evaluacija uticaja je dio oblikovanja politike na temelju činjenica
 - *Promjena u fokusu od inputa do ishoda i rezultata*
- Neto efekti– promjene u blagostanju, konkurentnosti, itd. Koji se mogu pripisati određenoj politici
- Glavni izazov evaluacije uticaja je da odredi
 - *Šta bi se desilo da politika nije postojala?*

Ciljevi projekta

- Opšti cilj je podrška Vladi Crne Gore, posebno Ministarstvu finansija, u unapređenju finansijskog upravljanja u crnoj Gori i pripremanju strateških dokumenata za pristupanje EU
- Poseban cilj ovog zadatka bio je podrška Ministarstvu i relevantnim resornim ministarstvima u evaluaciji, selekciji i procjeni uticaja mjera strukture reforme predložene u ERP i drugim sličnim strateškim dokumentima

Ostvareni rezultati

- Profesionalno sredstvo za kvantitativnu ekonomsku analizu je razvijeno i implementirano (MMM)
- Procjena uticaja 2017-2019 i 2018-2020 programa ekonomskih reformi (Economic Reform Programmes-ERP) je realizovana korišćenjem ovog sredstva
- U skladu sa analizom procjene potreba, niz specifičnih, opštih i obuka na radnom mjestu o primjeni modela i prioritizaciji politike je realizovano

Crnogorski makroekonometrijski model (MMM)
za prognoziranje i procjenu uticaja

MMM

Analitički instrument za kvantitativnu procjenu uticaja mjera strukturnih reformi (uključujući javne politike predložene u ERP) o ključnim makroekonomskim indikatorima u Crnoj Gori

- Izrađeno za Crnu Goru
- U potpunosti odgovara crnogorskoj ekonomiji i podacima

Principi povezani sa izradom MMM

Konzistentnost
projekcija

Transparentnost
i prilagodljivost

Sredstvo za
učenje

Lakoća
ažuriranja
podataka

Dostupnost
(EViews i Excel)

Lakoća
upotrebe

Glavne aplikacije

- Konzistentne makroekonomske prognoze za kratkoročan i srednjoročan period

Srednjoročne projekcije ključnih indikatora za scenarija sa i bez mjera strukturne reforme

Okvir modela

- Dva međupovezana modula

Modul za prognoze

- Koristi se za generisanje makroekonomskih prognoza za realni, fiskalni, eksterni i finansijski sektor

Modul za procjenu uticaja

- Koristi se za simulaciju politika procjene neto efekata već implementiranih mjera i obezbjeđivanje *ex ante* evaluacije budućih strukturnih reformi

Modelirane veze

- Četiri sektora– realni, fiskalni, finansijski i eksterni

Veze SNA identiteta i ponašanja

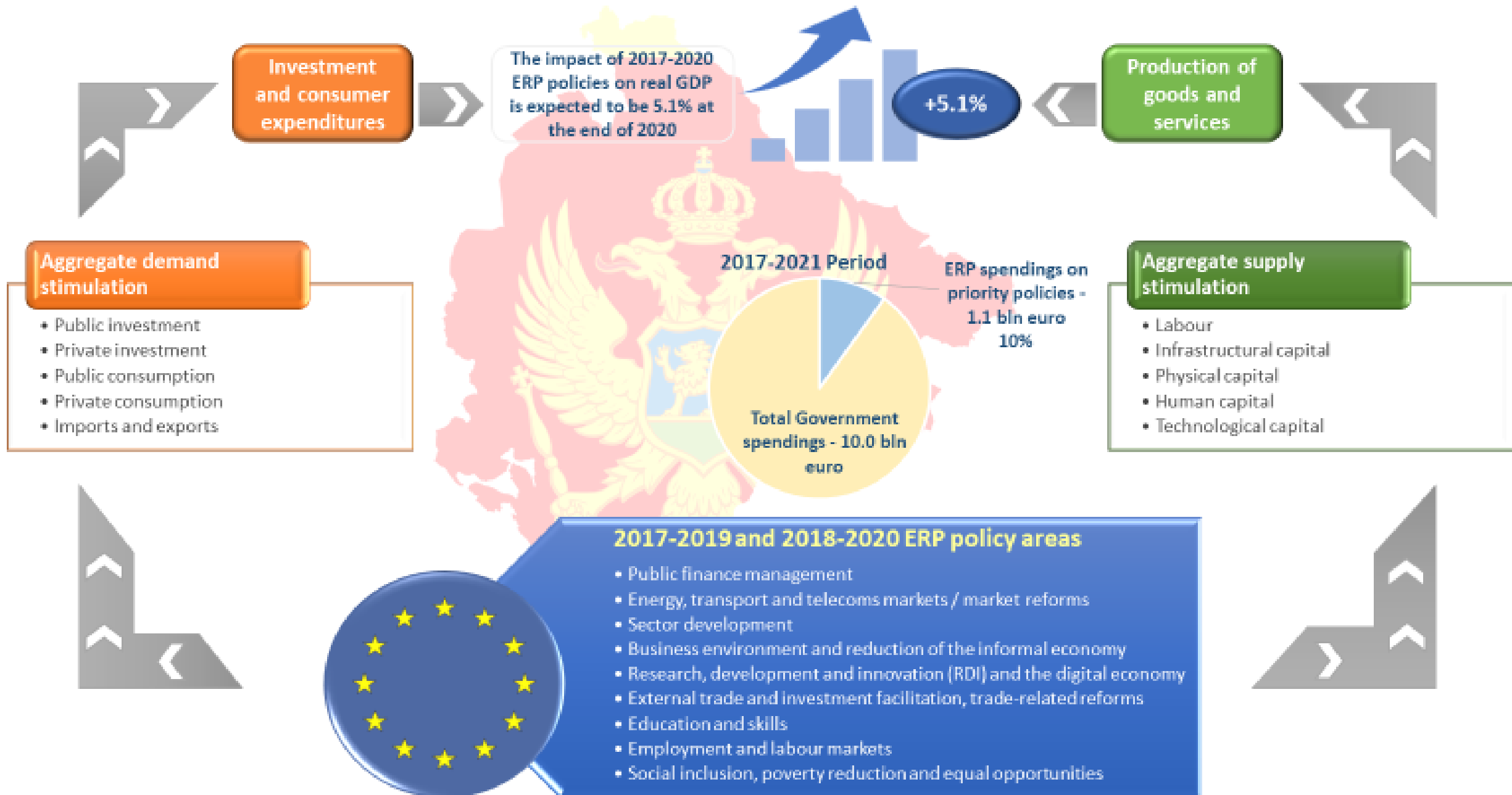
Modul za prognoziranje

- Nekolike stotine jednačina (Excel i EViews)

Modul za procjenu uticaja

- Strukturni model
- Sistem od 86 jednačina (EViews)

Montenegro Macroeconometric Model (MMM): mechanism of impact assessment of structural reforms on economic development

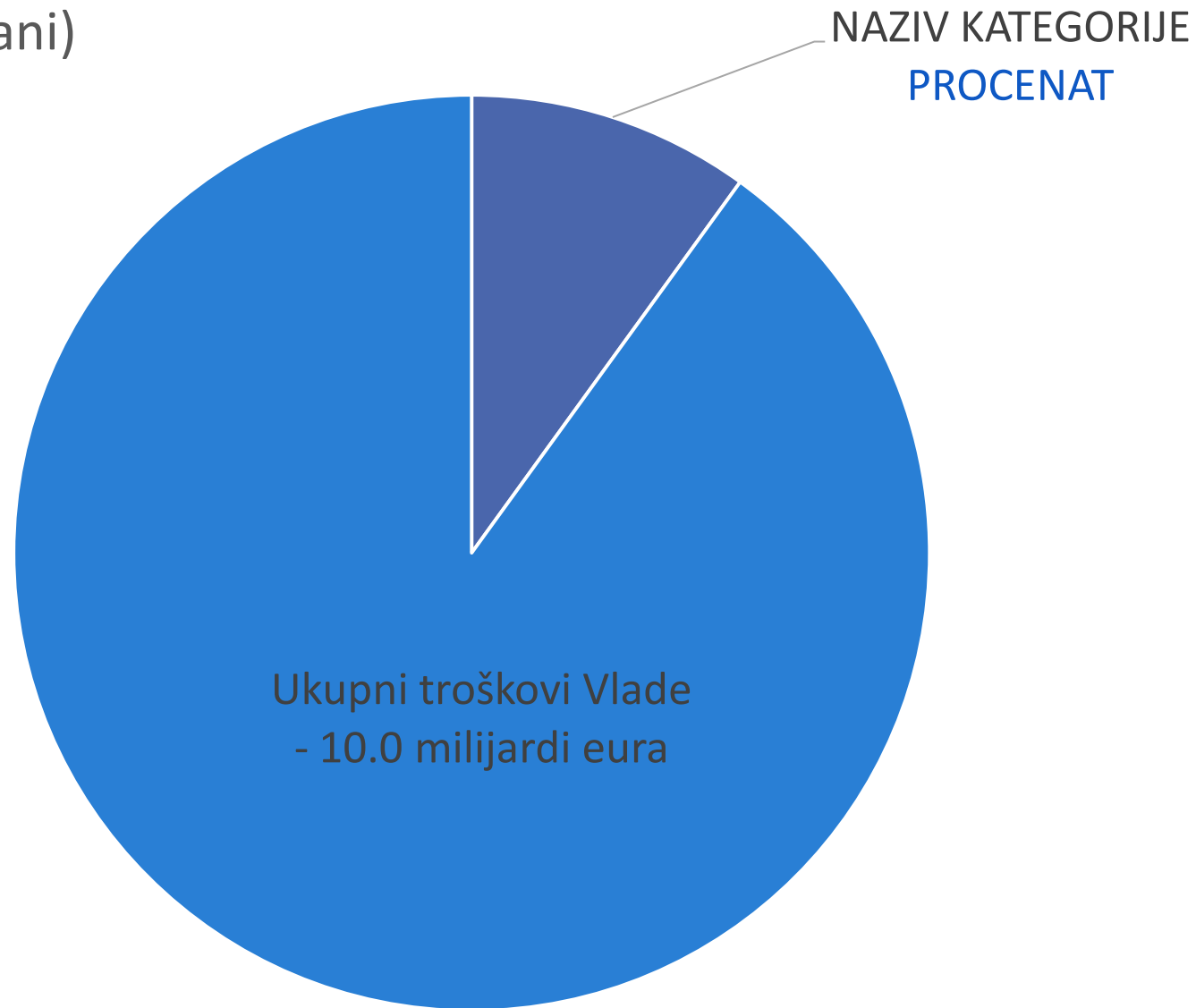
Neto efekti i mjere strukturne reforme u programima ekonomske reforme za 2017-2019 i 2018-2020

Primjena MMM od 11. jula 2018

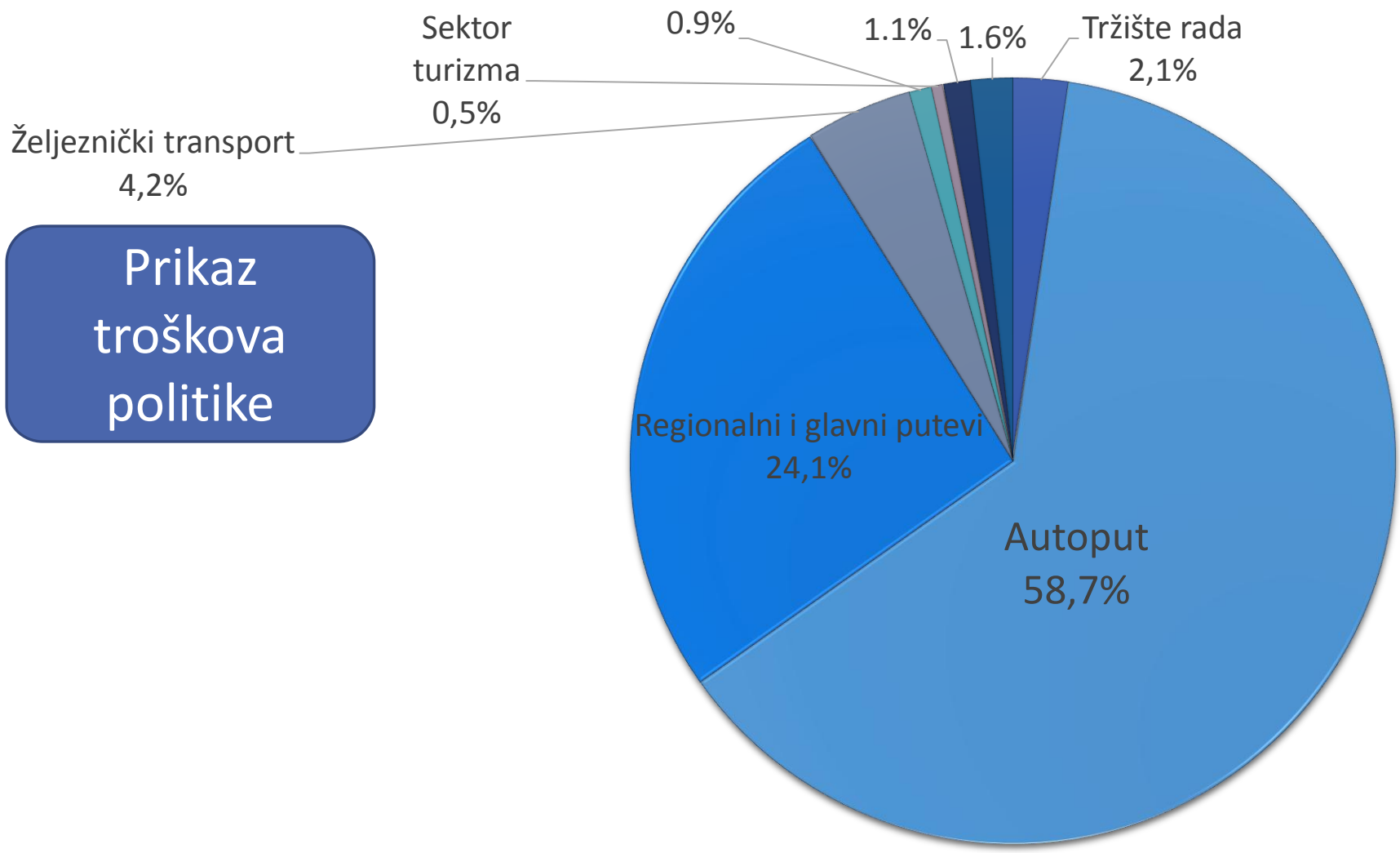
Budžetski troškovi u periodu 2017-2021

(stvarni i planirani)

Kontekst
budžeta

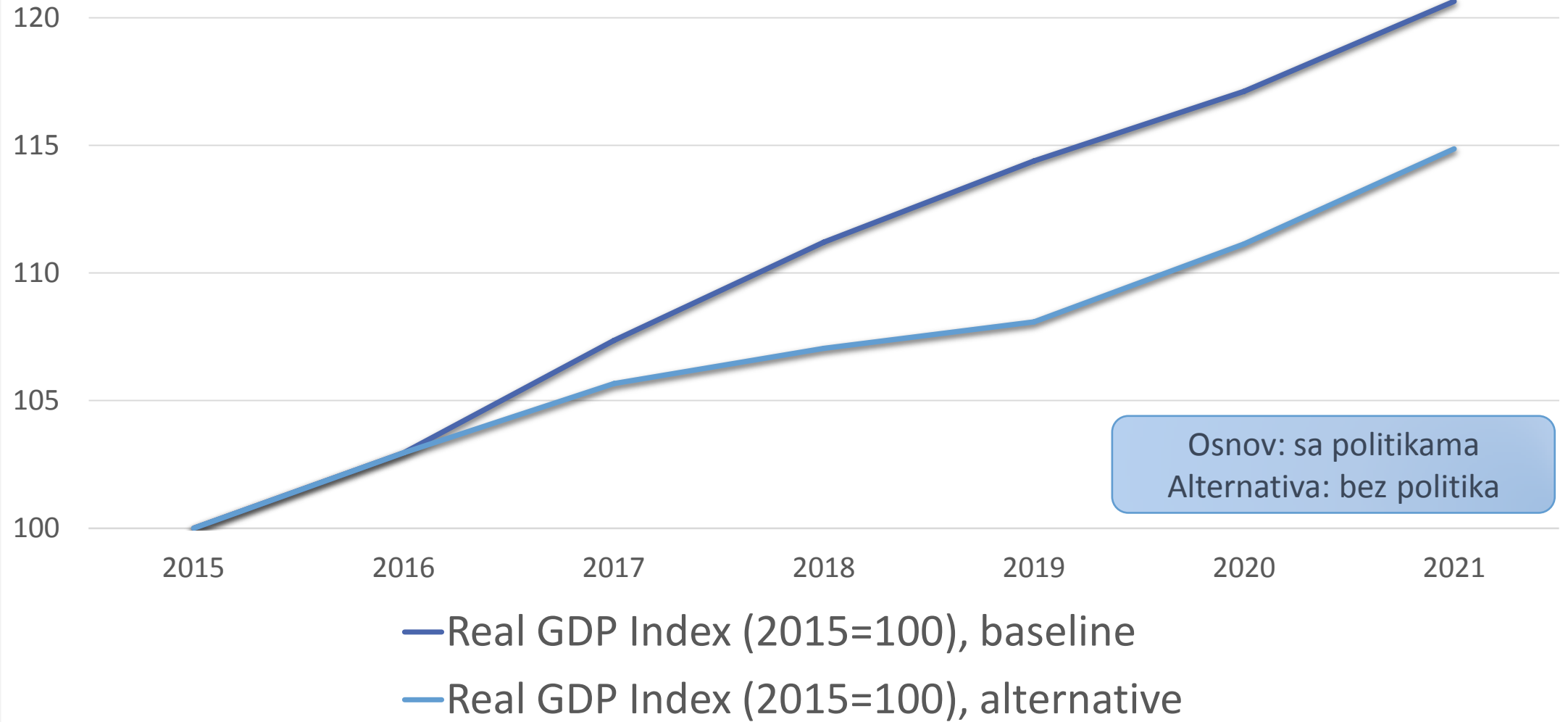

Prikaz
troškova
politike

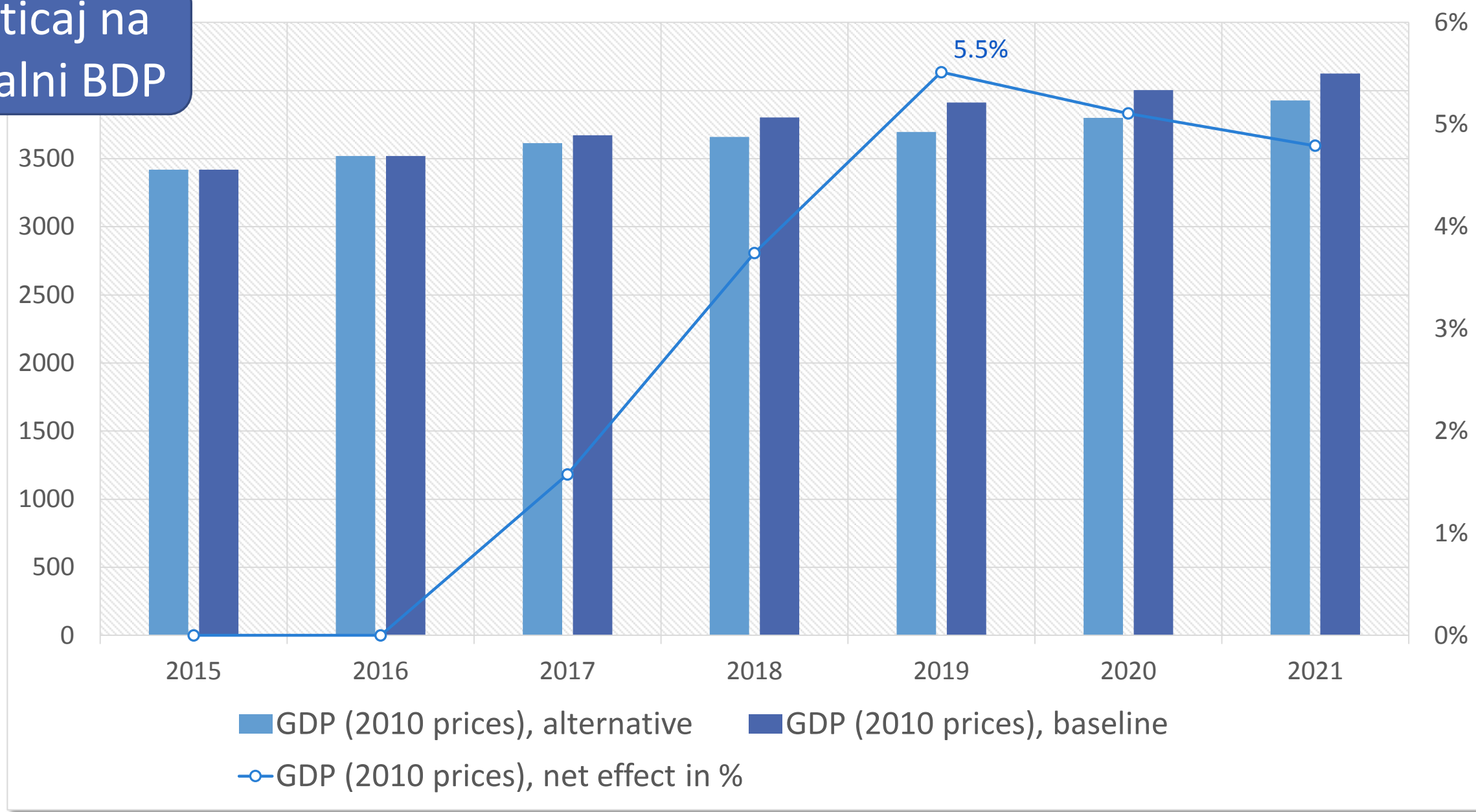

- Labour market
- Highway
- Regional and main roads
- Railway transport
- Industrial sector
- Tourism sector
- Public administration
- Higher education

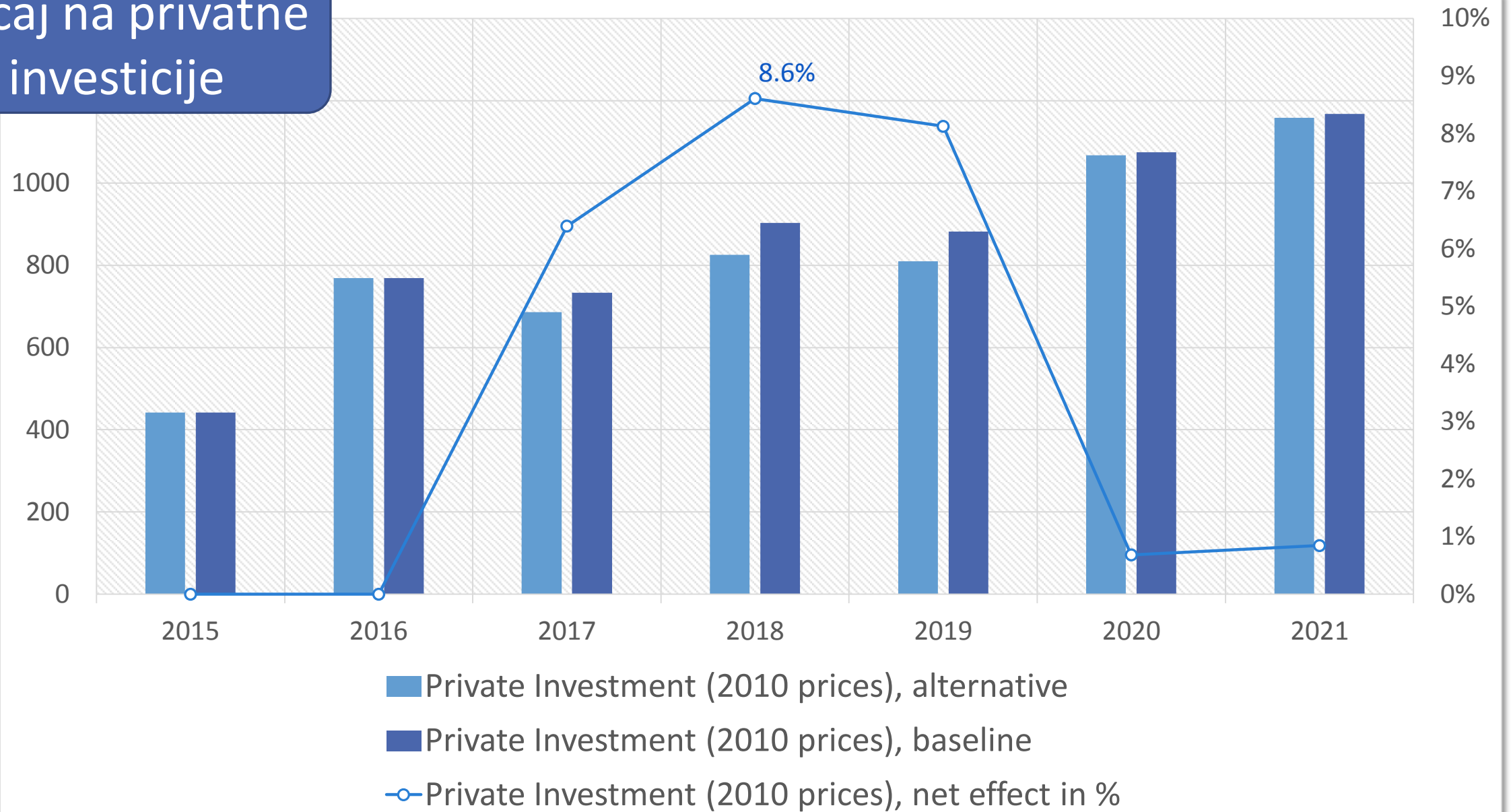
Putanje realnog BDP sa i bez politika

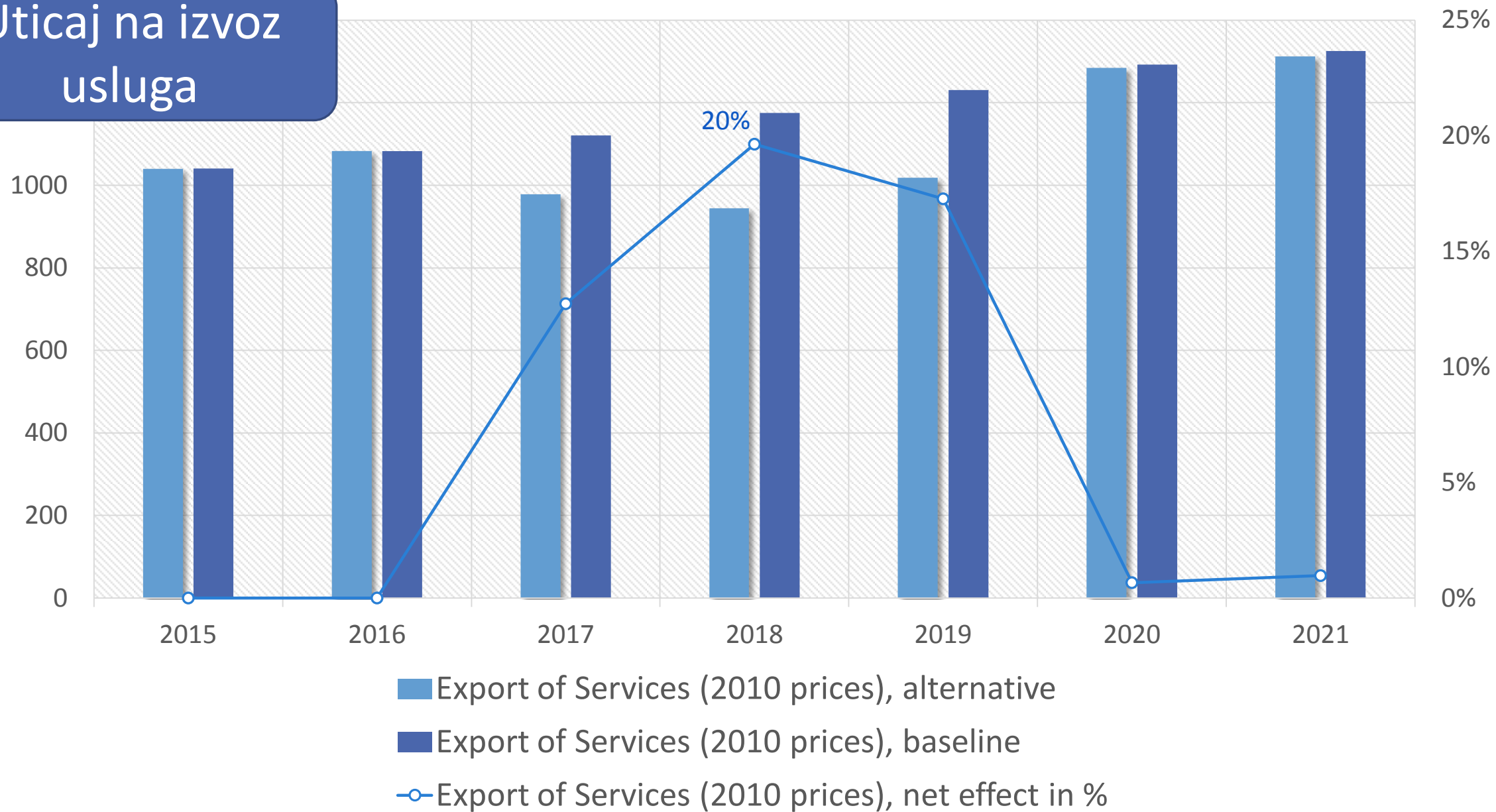
Uticaj na realni BDP

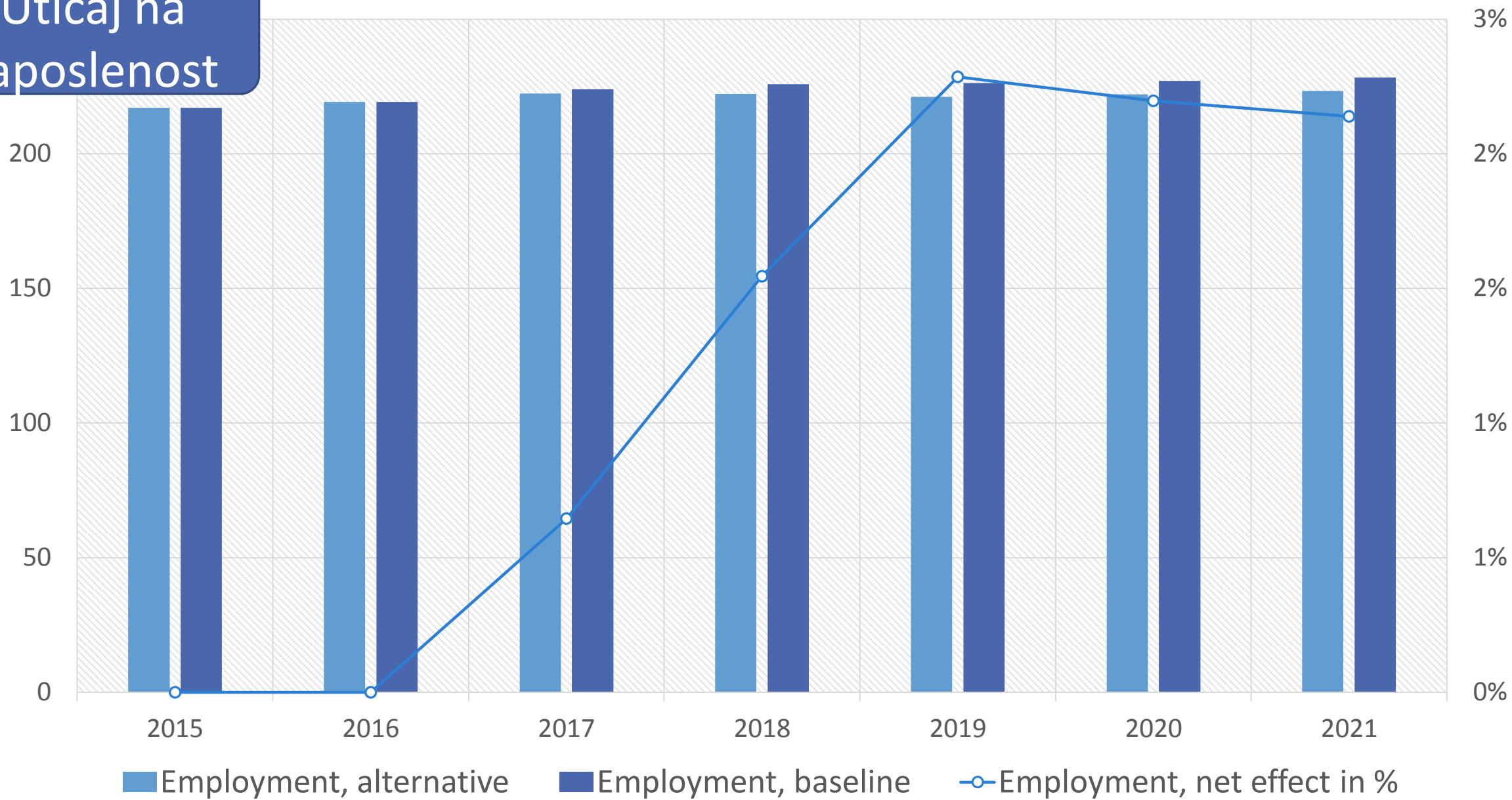
Uticaj na privatne investicije

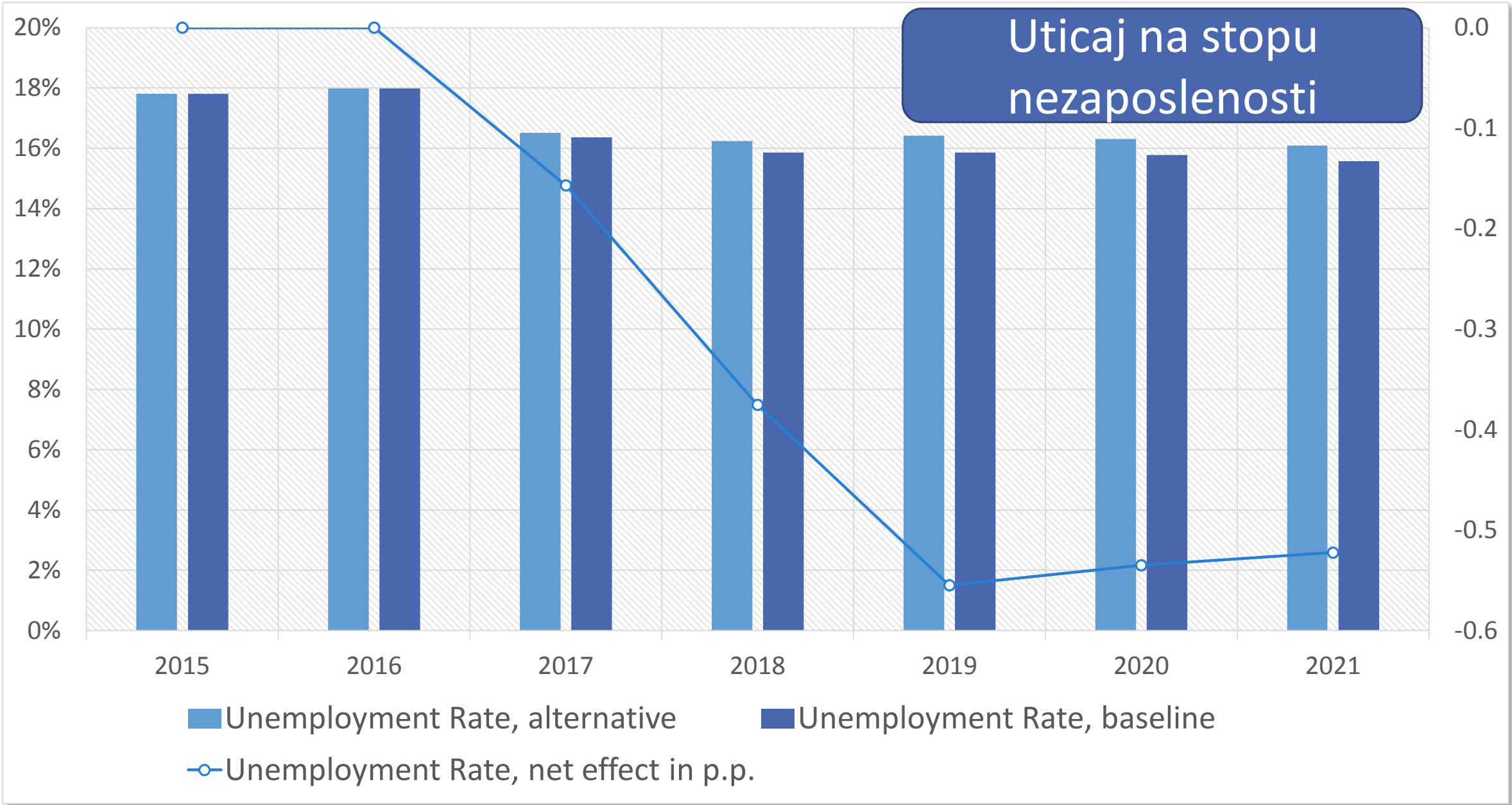
Uticaj na izvoz usluga

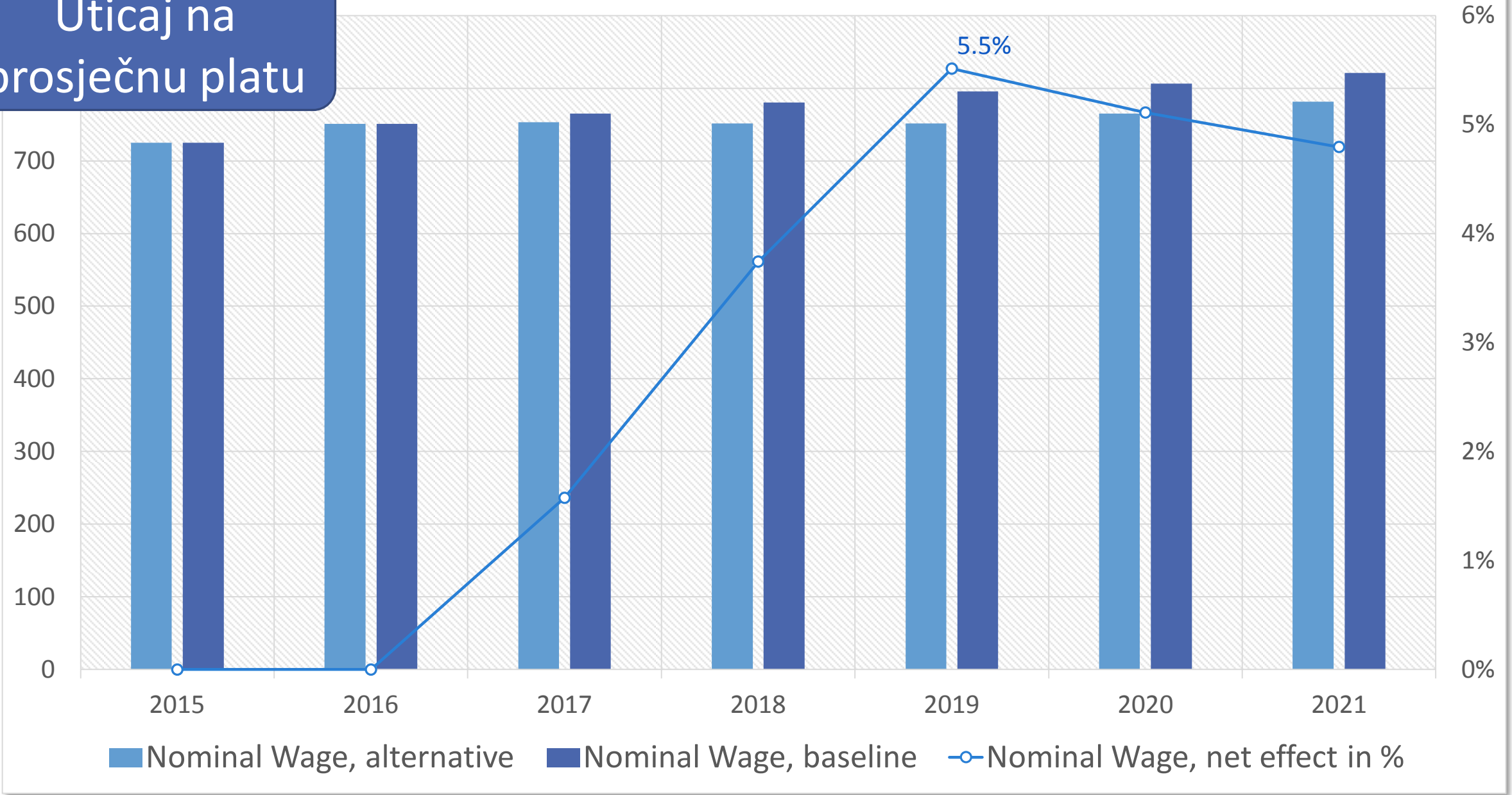
Uticaj na zaposlenost

Uticaj na stopu nezaposlenosti

Uticaj na prosječnu platu

Oblikovanje politike na temelju činjenica i primjena MMM

Da li je kreiranje politike zasnovano na činjenicama zaista važno?

- Politika zasnovana na činjenicama danas je veoma važna
- Fokus javnosti na rezultatima je u porastu (**pogotovo u EU**)

■ *Koje ciljeve želimo da postignemo, za koga i po kojoj cijeni?*

Kako da investiramo javni novac?

Koja je najbolja kombinacija politika?

Kako se mogu prioritizovati mjere strukturne reforme?

- 1) Razmotriti makroekonomsku situaciju
- 2) Precizirati ciljeve razvoja
- 3) Uvesti i koristiti monitoring politike
 - Serija redovnih aktivnosti koje opisuju i analiziraju razvoj i implementaciju politika
 - Obezbjeđivane boljih podataka o politici za implementirane i planirane politike
- 4) Procijeniti prošle i /ili očekivane neto efekte politike
 - Bolje činjenice su dostupne, bolje programiranje

Oblikovanje politike na temelju činjenica

- Može se pripremiti i ocijeniti niz scenarija politike korišćenjem **MMM**
- Na osnovu makroekonomske situacije i neto efekata za svaki scenario, analitičari/eksperti mogu da identifikuju i preporuče jednu ili više opcija
- Donosioci odluka konačno mogu da odrede kojim putem žele da idu (uzimajući u obzir činjenice), kako bi ostvarili ciljeve razvoja

Makroekonomsko modeliranje i praksa EU, crnogorski makroekonometrijski model za prognoziranje i procjena uticaja, PER neto efekti, oblikovanje politike na temelju činjenica

■ Pitanja i odgovori